

باسمه تعالی طرح درس مقطع کارشناسی

اطلاعات درس و رشته:	آشنایی با یهودیت و مسیحیت
اطلاعات کلاس درس:	شنبه‌ها ساعت ۱۳ تا ۲۰۶
راه‌های ارتباطی:	دفتر مرکز مطالعات قرآن، طبقه دو، اتاق ۲۰۸؛ تلفن: ۳۲۱۳۰۲۹۱ ایمیل برای پاسخگویی به پرسش‌ها: h_shivapoor@yahoo.com h.shivapoor@gmail.com آیدی در پیام‌رسان‌های ایتا و تلگرام: @hshivapoor
معرفی استاد:	صفحه معرفی من در سایت دانشگاه https://www.mofidu.ac.ir/departments/theology/the-faculty/hamed-shivapoor/

۱- شرح درس

درس «آشنایی با یهودیت و مسیحیت» برای دانشجویان کارشناسی فلسفه، نخستین مواجهه نظام‌مند با دو دین از ادیان سامی، ابراهیمی و وحیانی است که تأثیری عمیق بر تاریخ اندیشه، فرهنگ، هنر، ادبیات و فلسفه غرب و جهان اسلام داشته‌اند. این درس با طرح پرسش‌های چالشی آغاز می‌شود: چرا یهودیت بیش از سایر ادیان با قومیت گره خورده است؟ مفهوم «عهد» در یهودیت چه جایگاهی دارد؟ انتظار «مسیحا» در یهودیت چه تفاوتی با مسیحیت دارد؟ چرا اناجیل چهارگانه داریم و «اناجیل همنوا» و «غیرهمنوا» به چه معناست؟ تثلیث چگونه در الهیات مسیحی شکل گرفت؟ و چه نسبتی میان این دو دین و اسلام و قرآن برقرار است؟

در بخش نخست، مباحث مقدماتی مانند تعریف دین، عناصر مشترک ادیان، تقسیم‌بندی ادیان (الهی/غیرالهی، ابراهیمی/غیرابراهیمی، سامی/غیرسامی) و ویژگی‌های ادیان سامی ارائه می‌شود. سپس یهودیت به صورت تاریخی و تحلیلی بررسی می‌گردد: نژاد سامی، آمیختگی دین و قومیت، کتاب مقدس عبری یا عهد عتیق، زبان عبری، داستان ابراهیم، موسی و خروج از مصر، ده فرمان، عصر داوران، عصر پادشاهان، اسارت بابلی، عزرا و بازسازی معبد، تدوین تلمود (میشنا و گمارا)، کابالا و عرفان یهودی، فرقه‌های یهودی، صهیونیسم، و وضعیت یهودیان در جهان اسلام و ایران. در این بخش، نسبت یهودیت با اسلام، شباهت‌های شرعی و داستانی، و همچنین نقدهای اخلاقی و تاریخی به عهد عتیق مورد توجه قرار می‌گیرد.

بخش بعدی به مسیحیت اختصاص دارد: زمینه‌های سیاسی، فرهنگی و دینی ظهور مسیحیت، زندگی عیسی علیه‌السلام بر اساس اناجیل، تعمید، معجزات، موعظه کوه، مصائب و رستاخیز، اناجیل همنوا و غیرهمنوا، عهد جدید، رسائل پولس، شکل‌گیری کلیسا، شوراها، اعتقادی مانند نیقیه و قسطنطنیه، تثلیث، مسیح‌شناسی، آگوستین و توماس آکوئیناس، الهیات مدرسی، نهضت پروتستان، فرقه‌های کاتولیک، ارتدوکس و پروتستان، عرفان مسیحی (فرانسیس آسیزی و مایستر اکهارت)، و مسیحیت در ایران. در پایان، دیدگاه قرآن و اسلام درباره یهودیت و مسیحیت، اهل کتاب، تحریف، نجات پیروان سایر ادیان و دیدگاه شهید مطهری بررسی می‌شود.

روش ارائه درس ترکیبی است از رویکرد تاریخی، پدیدارشناسانه، الهیاتی و تطبیقی. علاوه بر سخنرانی، از بحث‌های کلاسی، نمایش بخش‌هایی از فیلم‌های مرتبط مانند «عیسای ناصری» و «برادر خورشید، خواهر ماه»، و ارائه سمینارهای دانشجویی استفاده می‌شود.

در پایان دوره، دانشجو می‌تواند متون مقدس یهودی و مسیحی را در بستر تاریخی‌شان بشناسد، عقاید و مناسک این دو دین را تحلیل کند، شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها را با اسلام توضیح دهد، و تأثیر آنها را بر فلسفه غرب و اندیشه اسلامی ارزیابی کند.

۲- منابع درسی

منبع اصلی این درس جزوه‌ای است که در اختیار دانشجویان گرامی قرار می‌گیرد. منابع اصلی و فرعی کمکی این درس در ابتدای جزوه آمده است.

۳- تکالیف و نظام ارزشیابی

از این درس ۵ نمره به آزمون میان‌ترم و ۱۵ نمره به آزمون پایانی مربوط خواهد بود. نکته مهم این است که از موارد و نام‌های جزئی و مطالب حفظی سوال طرح نمی‌شود و فقط از نام‌ها و اطلاعات مهم و مورد تاکید، سوال طرح خواهد شد. تاکید در طرح سوالات بر مطالب تحلیلی است. برای آشنایی با چگونگی سوالات آزمون، نمونه سوالات در پایان جزوه آمده است. همچنین مطالبی که در جزوه باشد ولی در کلاس مورد بحث قرار نگیرد، در آزمون پایانی نخواهد آمد. در جزوه مواردی را برای ارائه در کلاس با هایلایت زرد پیشنهاد کرده‌ام. مشارکت در طرح این مباحث نیز در ارزیابی اثر خواهد داشت.

۴- زمان‌بندی حدودی جلسات

- جلسه اول: مقدمان / معرفی منابع / تعریف دین / تقسیم ادیان
- جلسه دوم: یهودیت: درآمد / آغاز تاریخ یهود / حضرت ابراهیم علیه السلام
- جلسه سوم: موسی علیه السلام به روایت تورات
- جلسه چهارم: عصر داوران / عصر پادشاهان / اسارت بابل
- جلسه پنجم: معرفی عهد قدیم
- جلسه ششم: تاریخ یهود پس از عصر پادشاهان / تدوین تلمود
- جلسه هفتم: یهود در قرون وسطی / اعتقادات و اعمال یهود
- جلسه هشتم: یهود در عصر حاضر / یهودیت و اسلام
- جلسه نهم: مسیحیت: درآمد / زندگی مسیح علیه السلام
- جلسه دهم: آغاز عصر حواریان / عهد جدید
- جلسه یازدهم: مسیحیت پس از مسیح علیه السلام / مسیحیت در قرون وسطی
- جلسه دوازدهم: فرقه‌های مسیحی
- جلسه سیزدهم: اعتقادات و مراسم مسیحی
- جلسه چهاردهم: فلسفه مسیحی / مسیحیت در عصر جدید / مسیحیت و متفکران جدید
- جلسه پانزدهم: مسیحیت و اسلام
- جلسه شانزدهم: رستگاری پیروان سایر ادیان